

CROQUIS ARTANENCS

Carreteres i camins

Mes d'agost. Fulgura el sol de mig dia rabiosament encés. Per tot hi ha una tremolor de llum qui mareja i l'aire crema com el baf d'un forn. Les ombres són curtes. Els arbres immòvils rabejen sa cabellera dins la catarata de foc que tomba del firmament. L'oratgequi vo la lleuger, ara dorm afeixugat entre les branques verdes, com un aucell qui cerca una mica de frescor. Els sembrers ressonen del cant monòrrim de la cigales. El bestiar remuga dins estables i bous. Les figues comensen a rimar i se baden les ametles. I dins el gran incendi blanquetjen les carreteres com un regueró de cals viva, refulgeixen com un mirall i bofegen els pens, i torren la sang, i fan plorar els ulls i els enmeleixen amb sa candor enflamada. A banda i a banda els romaguers empolvats i eixarreits se descomorten veient el poder i l'esperança de sos germans que floquen pels marges i per les bardisses del conradís, i anyoren la pluja i la demanen per treure's la pols dels ulls i rentar ses mores, casi sense suc, i oferir-les an els infants qui passen. Vora les carreteres el terreny sovint no té humor i els arbres s'aufiguen de set, acopen la fulla i tornen grocs com els malalts crònics que han perdut el briu i tenen els pulmons esfondrats. An aquests arbres les ne pren com a les persones qui deixen la llibertat del camp obert, i l'alegria pagesa i ses viles quietes com una bassa d'oli, per entaferir-se dins l'agitació epilètica de les modernes babilònies: vull dir les ciutats. Arbres que,

per curiositat, volgueren estar-se de camí i per saber noves del mon i mirar la gent qui passa i que, ara d'estiu, pareixen físics de descolorits que estan i de pols que duen.

Carreteres llargues com un desig qui mai se compleix, amb revolts i murrades com la conversa d'un hipòcrita, rius d'argent que angulejen per dins els camps salats, ponts que encollen els pobles veinats, signe de progrés i de cultura que durant el mes d'Agost us embriagau de sol i de llum, jo vos salut!

Els veïcles moderns, qui corren com esperitats amb ses rodes qui espurcejen, en passar per damunt les carreteres alsen nuvois de polseguez olímpica, com aquells carros de qui parla Horaci, i cau gloriósament sobre els pacífics viants qui encara van a peu i només es serveixen de les seues cames.

Els vells camins ja son altra cosa. Casi tot al revés de les carreteres. Son més humils, no son tan blanes ni tan fressats. No tenen pedres llavorades i soleades de signes per comptar les distàncies, car pels camins ningú frissa ni's preocupa de si falta molt o poc per arribar; ni tenen an els flancs eiquioles per on l'aigua s'hi escoi, ni hi ha ningú qui curi les seues nafres amb una senalla d'esquerda. Son els llocs de transit dels guardians i les ramades les quals sempre troben a vinentesa de fer una mica de tala amb son barram maleitescorxar els arbres joves i escaparne els brots tendres si son ovelles o cabres; recorre esboja-

rradament les figueres i pellucar les figues de en terra sison godins... I per allà on hi passen hi deixen una pudor intolerable que dura molt de temps. Per les voreres dels camins hi creix l'arreja qui serveix per les soles dels carros i que les mares posen en el breçol dels nins, com ens diu En Costa i Llobera, per tal de que tenguén el gaure blan; hi ha magnaners bords o si fan fruit és més agre que fel, rosers silvestres romaguers d'ungles retorsudes i garanyoners de puntes afilades cantats per Na Maria Antònia amb aquella sena ven amorosa i estil-lada qui dona aliment. Pels vells camins les escomeses com que hi sien més franques i les converses mes reposades i més altes de tò, (Hi ha que dir que els foravilers nosaben dir resen ven baixa i seuse bracetjar llavors. El silenci és una de les virtuts que no coneixen).

I ara, casi ja no ens queda lloc per parlar-vos de les ginyes qui ondulen graciosament entre el sec rostoll daurat, ni dels corriols cuberts de trévol i maragall que s'afiquen per dins els horts com a minyons entremaliats, ni dels camins de ca ra i dels tiranys qui, a manera de filats, embarriolen les mortanves i que us menea per dins l'espessor dels boscatges fins. Deu sab a on...

Oh bells camins d'Artá, per on hi campen a pler els minyons descalsats i espellissats amb la pell color d'aram plens de molins aixeiats que anyoren la glòria dels dies antics quant se menjaven el forment de tot el poble, camins quis se revincen pels replecs de la terra per on les dones, fent llatra hi pasturen la cabra lletera i el porc domèstic adés aficats entre dues murrades com un

torrent, adés enfilats damunt
un pujol com un qui guaita
enfora, jo vos salut i voldria
que Deu em fés la mercé de
podervos trescar molts d'anys
a l'hora c'pvespral quant la
gent se retire, i gisquen els ca-
rros amb el fuellsense morques
i els bous tornea de llaurar

amb el coll lànguid i arrose-
guen l'aradainvertida; els bous
de mirada mausa, cantats per
Carducci, emblema de força
serena i triomfadora, idols rús-
tics, monuments de pau.

CURIOSITAT BOTANICA

Clases d'ametles que se coneixen a Mallorca i cantitat de fruit que donen

Número d'ordre.	NOM	LLOC	Kgs. de bassó per cordera
Continuació			
60	De Son Burguera	Felanitx	13
61	D'en Gero	Els Monjos	13
62	Negrete	Son Servera	13
63	De Capseta	Pla de Na Tesa	12
64	D'en Bort	Santa Maria	12
65	D'en Càna es	San Marsal	12
66	De l'engany	Sa Granja	12
67	D'es Puig	Calonge	12
68	D'es Feneret	Artá, Sa Jordana	12
69	Boscans	Campanet	12
70	Planes	Giyeta	12
71	Del Boll	Vingrella	12
72	Mo ros de Bou	Establiments	11
73	Cresta de Gall	Son Quint	11
74	Gomeres	Son Por qué	11
75	D'en Pinaret	Randa	11
76	De Ramellet	Randa	11
77	De la Canal llargues	Establiments	11
78	De Flor vermeya	Manacor	11
79	D'en Fita, molles fluixes	Ervissa	11
80	De l'Hospitalet	Son Cortinetlo	11
81	Pinyol de presecc, retxades	Manacor	11

(De L'Ignorància, nº 200 any 1883.)

El campo el agua y el sol EL LABRADOR

No existe oficio más complicado.
El labrador no se contenta con solo
preparar la tierra para la siembra
del trigo; debe conocer el cultivo de
muchas plantas que tienen su utilidad
debe cuidar y alimentar diversas de
animales cada una de las cuales
para el especial manejo; debe tener
algo de ingeniero para preparar
bien el campo, poner el abono y
estiércol que necesita, reparar los ca-
minos y los puentes, un poco de ve-
terinario, de albañil, de leñador y de co-
merciante.

La profesión del labrador es la
madre de todas las profesiones, la
más noble que existe y la mas nece-
saria para nuestra vida. El labrador
con sus rústicos y pesados trabajos
proporciona el pan, el vino, la carne, el
queso, el aceite, y una porción de ri-
quezas que la tierra entrega a la cul-
tivan.

¿Cuántos millones de obreros habrá
que todos trabajan en sus distintos
oficios alimentándose de la comida o

mejor dicho del sudor del honrado tra-
bajador?

Que alegres son algunos días de
lluvias a la salida del sol! Al levantar-
se de nuevo el labrador, encuentra ya
todos sus campos regados, da un vi-
eita a sus sembrados examinando el
camino de los trigos, cebada, habas y
avena, hasta podríamos decir que de
día en día ve crecer su hermoso
cultivo.

Estas nubes que vemos subir a
las altas horas del día, empujándose
unas a otras merecen citarse por
sus espantosos movimientos y sus lar-
gos recorridos que hacen, cuando a
estas cunas los relampagos cruzan
de una parte a otra cuando oímos
los truenos de la tempestad, podria-
mos decir que parece completamente
una lucha que desafía el mundo en-
tero, pues a esta le debemos gran parte
de nuestra vida.

Estas hermosas nubes nos propor-
cionan abundantes aguas y hacen bro-
tar los manantiales. ¿No es verdad

que somos felices pudiendo pagar a
nuestra sed?

El sol es también una de las prin-
cipales necesidades de nuestra vida
es el que ha hecho hermosa la vida
concediéndonos el placer de gozar
las bellezas de la madre tierra, hoy es
la esperanza que nos hace esperar
días mejores, cuando tiene con sus he-
rmosos rayos, los campos de trigos y
demás plantas, que son una grata es-
peranza para los labradores. El con su
calor obliga a que las plantas puedan
madurar sus frutos para nuestra ali-
mentación, el en su hermoso camino
que recorre nos calienta y da luz a
todo el mundo entero.

A fin de Mayo, los sembrados de
trigo, ya bastante crecidos e maltados
de amapolas y margaritas cambiarán
pronto su color, verde subido por el
amarillo dorado de la madurez.

La viña se extiende allá lejos en
líneas, se ven sus achenos pámpanos
y su floración es tan dulce como el
aroma de miel. Cuando los colores del
estío agostan los campos, la viña siem-
pre verde sonríe al sol que no alcan-
za ninguna planta herbácea.

Los prados en flor exalan aroma
suavísimo; la cebada ya madura y la
avena de color rojo balancean con
sus hermosas espigas.

Al soplar la brisa sobre las mieses
ondulan como las olas del mar. La
codorniz canta desde la madrugá-
da.

Termino diciendo que las tres prin-
cipales necesidades de nuestra vi-
da son la tierra, el agua, y el
sol.

Antonio Sansó

Secció Consultativa de Llevant

M. A. No le extrañe, porque en al-
gunos puntos es corriente servir la
sopa en los platos, sin pasar la pa-
langana o sopera

2º Este chisme que algunos em-
plean para apoyar los cuchillos des-
pués de usados no es ni ha sido nun-
ca elegante

3º Lo correcto es no empezar a
comer hasta que se hayan servido
todos los comensales.

D. T. La confusión viene de que,
según el derecho foral (suponiendo
que se trata de sucesión intestada) los
hermanos son coherederos juntamen-
te con los ascendientes; mientras que
por derecho común los ascendientes
son los únicos herederos cuando no
hay descendiente.

Victor de Font Cuberta

SECCION LOCAL

L'R. (Artá) Porque no se ha espareido la piedra machacada del camino de Son Servera apesar del estado en que se halla dicho camino. Que intervencion tiene el Ayuntamiento en dicho camino?

El camino de Son Servera reconstruido hace 10 o 12 años por el Ayuntamiento con impuesto del Estado, fué entregado a este y ultimamente lo ha sido a la Diputación.

El Ayuntamiento este año satisface en concepto de adelanto la mayor parte del importe de los 1500 metros de piedra machacada y gastos complementarios abonando además con cargo al presupuesto municipal el ensanche que se ha hecho a la salida de la población y algunas mejoras de menos importancia en dicho camino.

La piedra no se ha esparcido por no haber disponible el opisanador mecánico, que es de inponer nos envíe cuando pueda, el Sr. Ingeniero provincial

M.

De Son Servera

Fiat en la benivolència dels lectors i ja qu'en la redacció de la crònica de la festa de St Agustí hi hagué omisions considerables, vull ampliar la passada ressenya amb els detalls que van a continuació d'illuminació i emperinat de la plasa i carrer de Pere A. Servera fone una cosa mai vista aquí.

La música amb més afinació qu'altres vegades interpretà divrses pesses L'elavacio de globos fone un exít acabat, el passetg animadissim i els focs artificials una mersavella.

I el dia 23 amb assistència de les autoritats i gran nombre de feels a les deu, se celebrà ofci solemne en el qual cantà El chor Divídic de Cap depera. Cantà una una Misa a tres veus del mestre Pero si amb l'ajust amb qu'heu sab fer. Predicà les glories del Sant el Rt. Rector de Valldemosa A les dotze en el carrer de la Mar s'hi celebraren les anunciades corregudes.

El decapvespre després de les carreres de cintes a la plassa de St. Juan hi hagué concert musical i ball cridan de un modo especial l'atenció la parella Artanenca que ballà els

boleros amb el so de la música i també se pasetjaven dos cabessudos i xeremies.

El vespre la plassa oferia un bell cop de vista donada la gran gentada esterna que comparagué i els colors variats de's paperins.

El local de «Cultura Serverense» apareixia adornat del mateix gust estant tot lo dia molt concorregut.

I el dia de la mitjana festa al capvespre tenguem altra volta concert musical i acte seguit ball de boleros p'En Juan Suau (a) Bunyolé i Na Barbara Pons (a) de Pula, els quals agrada en molt.

El ball de copeos, jotes i mateixes durà fins molt tart.

Repetesc l'enhorabona a la comissió organitzadora de la festa especialment al jove farmacéutic D. Mique A. Servera Nebot a qui'n càrreg concorregué d'una manera especial l'organització de la mateixa.

CASAMENTS—Jaume Lluís Ribot (a) Dida amb Catalina Vives (a) Carriona com també en Toni Sancho Colom (a) Cuinè amb Aina Brunet (a) Floretes. Les desitjam molts d'anys de vida per estar plegats.

MORTS—Dia 3 una nina d'En Suadó Busqué i Tosina Moreya.

=Victima de molt curta dolencia deixà d'existir diumenge 4 del corrent, la jove esposa del nostre amic Sebastià Ballester (a) Janer, ionina Nebot (a) Xesca. A la conducció de son cadáver al cementeri heu prengué part una gentada poques vegades vista; i lo mateix al funeral qui en sufragi de la seva ànima se celebrà dilluns a la Parròquia.

Ai doble dolor que afligeix al amic i família motivat per la mort d'una nina que acabava de rebre el baptisme, desitjam que Deu envii leniti per oportar pérdua tan dolorosa.

Dia 6 a una finca de sa propietat trobaren mort devall una figuera l'amon Juan Coronell. El Sr Jutge se presenta an el lloc de la desgracia ordenant que fos aixecat el cadáver i fou traslladat al cementeri. Al cel sia.

Corresponsal

DE CA NOSTRA

[METEOROLOGIA]

Divenres passat a la nostra

vila, al dematí, feu un ruixadet petit però aiximateix feu degotà les canlas.

El temps s'és refrescat molt Es senyal, que a algunes parts hi ha plogut.

EXCURSIO

El di de la Mare de Deu, venqué d'excursió, la Congregació Mariana de Petra dirigida pel Vicari de dita població, la qual visità les Coves i la bahia de Callarratjada. Tots s'ana en ben contents.

NAIXAMENT

Ha tenguda l'alegria de veure se augmentat amb una nineta el nostre amic Toni Gili Oliver (a) Sua. Li donam l'enhorabona.

RETORN

Avui és vingut el Director d'aquest periòdic D. Andreu Ferrer el qual ha passat un mes en la Illa de Menorca, amb D. Baltasar Samper, dedicats a la replega de documents folklòrics per missió del «Cançoner Català» que fa cinc anys dedica la seua activitat a la replega del tresor cançonístic que'l poble guarda i que tant poc cas ne fan els no especialistes en la materia.

FOC

Diumenge passat es declarà un incendi a Sa Creu Veya propietat de D Jeroni Massanet Beltrán. Poc temps després d'haver-se declarat, a la possessió d'es Recó propietat de D Mateu Amorós també comensà a encendrer un poc, acabant esser casi tan gros com el de Sa Creu Veya. Aqueix se propagà a Son Boyet, propietat de D. Llorens Garcia. El foc no se apagà fins l'endemà devers les 5 del matí.

Les perdues de Sa Creu Veya muntan en unes dos mil pessetes i el de Son Boyet un milenar de pessetes.

REGISTRE

NAIXAMENTS

Maria Bosch Garau filla d'en Garro
va Guardia Civil.

Antoni Gili Oliver fill d'en Toni
Sua.

Teresa Ferriol y Fuster filla d'en
Gabriel Ferriol Gelabert natural de
Muro i de Na Rosa Fuster d'Artá.

MATRIMONIS

Jaume Bonnin y Valls de 27 anys
de edat de Santa Margalida amb

Na Margalida Bonnin Bonnin de 28
anys, fadrins.

MORTS

Lluc Femenies y Martorell de 3 me-
sos de edat de Debilitat congénita.

Bernat Amorós i Bisquerra de 72
anys de edat, De reblaniment cere-
bral.

Antoni Llaneras Brunet, de 3 mesos
de edat de Entiritis aguda.

FULLS D'ESTAMPES

N'hem rebut un bon sortit.

Preu d'are

Una pesseta cada full

Mercat d'Inca

Bessó (quintà) 144'00 pesetes.

Blat (cortera) 25'00 Id.

Xeixa a 26'00 id.

Ordi mallorquí a 15'00 id

id. Forasté a 14'50 id.

Civada mallorquina a 13'50 id.

• forastera a 13'00 id.

Faves veyes i cuitores a 34'00

.id. mal cuitores a 27'00

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE

ANTONI GILI (A) COMUNA
Y

B^{ME}. FLAQUER (A) MANGOL
SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA
DE PREUS

ENCARREGS A DOMICILI

Palma -- Banch de S'oli, 24

DIRECCIO Artá--Can Mangol, Angulo

• --Can Comuna Gentio

GRANJA BARCNO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
GUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I PONEDORES, INCUBADO-
RES; ANELLES, PLANS I CONSULTES
--(A) CONSELL-MALLORCA--

ALMACENÉS MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIM II n. 39 a 149

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA

Y CABALLERO

ARTICULOS Y NOVEDADES

PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Ensaimades i panets

En lloc se troben millós que a la

PANADERIA **Victoria**

ES FORN NOU

DEN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobareu sempre pans
pane's galletes, bescuits, rollets, i tota
cast i pasticeria.

TA BE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DSPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá i Palma i hei
va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota
classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 8. An es cos-
tat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º. 5

LAS NOVEDADES

EN

Tejidos

Mercería

Perfumería

DE JUAN VICENS

CALLE DE TONIO BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l Estació.

Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Ceves, Calarra tjada i demé
punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.

Id Son Servera n.º 29

ARTÁ.

NAUMAN MAQUINAS PARA COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI